

AK-726

AK-726 – radziecka podwójnie sprzężona uniwersalna armata morska kalibru 76,2 mm, stosowana na licznych okrętach od lat 60. XX wieku, głównie radzieckich.

Historia

Prace nad nowym systemem artyleryjskim kalibru 76,2 mm, nadającym się przede wszystkim do obrony przeciwlotniczej, ale też do zwalczania celów morskich, rozpoczęto w 1954 w biurze konstrukcyjnym CKB-7 (późniejsze biuro Arsenał, główny konstruktor P. Tiurin). Główną częścią systemu stała się dwulufowa wieża artyleryjska (oznaczenie fabryczne ZIF-67), ponadto obejmował on system kierowania ogniem. Nowo opracowane działa zostały przetestowane w latach 1956-1957. Prototypową wieżę ZIF-67 zbudowano w 1958. Dwa rodzaje wież były poddawane badaniom morskim od grudnia 1960 do 1961 na dwóch korwetach projektu 159 PŁK-1 i PŁK-17 na Morzu Czarnym i Baltyku, po czym wybrano wariant z uproszczonym systemem podawania amunicji i rozpoczęto produkcję wież oraz ich montaż na nowo budowanych okrętach.

Dziób niszczyciela „Strogij” projektu 61, po kolizji z krążownikiem „Nikołajew”, 15 lipca 1986. Widoczna wieża dział AK-726 i wyrzutnia ZIF-101 kompleksu M-1 Wołna (bez pocisków), dalej działka salutacyjne i radar artyleryjski MR-105.

System oficjalnie został przyjęty na uzbrojenie zarządzeniem ministra obrony 24 czerwca 1964. Od tej pory stał się jednym z najszerszej stosowanych systemów artyleryjskich na radzieckich okrętach, z eksportowymi jednostkami trafił też za granicę, w tym do Polski. W związku jednak z niedostateczną skutecznością przeciw celom morskim z uwagi na niewielki kaliber, od lat 80. na nowo budowanych radzieckich okrętach system AK-726 został zastąpiony przez system **AK-100** kalibru 100 mm. Produkcję wież zakończono w latach 1987-1988.

Zastosowanie

System AK-726 używany był na okrętach radzieckich typów:

- Krążowniki rakietowe projektu 58 (w kodzie NATO: *Kynda*)
- Krążowniki rakietowe projektu 1134B (w kodzie NATO: *Kara*)
- Krążowniki lotnicze projektu 1143 (typ *Kijew*, w kodzie NATO *Kiev*)
- Niszczyciele rakietowe projektu 56U (po modernizacji, w kodzie NATO *Kildin Mod*)
- Niszczyciele rakietowe projektu 61 (w kodzie NATO: *Kashin*)
- Fregaty rakietowe projektu 1135 (w kodzie NATO: *Krivak I i II*)
- Fregaty rakietowe projektu 1159 (w kodzie NATO: *Koni*)
- Fregaty projektu 35 (w kodzie NATO: *Mirka*)
- Fregaty projektu 159 (w kodzie NATO: *Petya*)
- Okręty desantowe projektu 1171.1 (w kodzie NATO *Tapir*)
- Okręty desantowe projektu 1174 (ozn. NATO *Ivan Rogov*)
- Okręty szkolne projektu 887 (ozn. NATO *Smolny*)
- Lodołamacze patrolowe projektu 97P (ozn. NATO *Ivan Susanin*)

Okręty innych państw:

- Niszczyciel "Marasesti" (Rumunia)
- Fregaty typu Tetał I (Rumunia)
- Fregaty typu Kotor (Jugosławia)

System używany był przede wszystkim w marynarce wojennej ZSRR (później Rosji i Ukrainy), ponadto Indii, Syrii, Wietnamu, Polski (ORP "Warszawa" (II)) i innych.

Opis

Część artyleryjska składa się z dwóch armat automatycznych kalibru 76,2 mm na wspólnej lawecie. Automatyka działa na zasadzie krótkiego odrzutu lufy. Lufy gwintowane, monoblokowe, wyposażone w przedmuchiwacz. Naboje donoszone podnośnikami z magazynu pod wieżą na podajniki. Naboje w magazynach ładowane są na podnośnik ręcznie. Obie lufy oddają strzał równocześnie. Lufy mają system chłodzenia wodą zaburtową w przerwach między strzelaniem. Maksymalna długość serii to 40-45 strzałów, po czym konieczne jest chłodzenie przez 3 minuty. Żywotność lufy wynosi 3000 strzałów.

Ogień wieży jest kierowany za pomocą radaru artyleryjskiego MR-105 Turiel (ozn. NATO *Owl Screech*). Ogniem można kierować automatycznie, półautomatycznie za pomocą celownika optycznego Prizma lub ręcznie. Mechanizmy wieży napędzane są elektrycznie – zdalnie lub z wieży, albo awaryjnie ręcznie. Obsługa wieży i systemów kompleksu składa się z 9 osób (4 pod wieżą), masa wieży: 26 t. Wieża ma lekkie opancerzenie przeciwodłamkowe grubości 5 mm. Wadami wieży jest słaba wentylacja, zmuszająca do prowadzenia ognia z otwartymi drzwiami. Do zalet systemu należy celność i spora niezawodność. Szybkość naprowadzania: w pionie $30^{\circ}/s$, w poziomie $35^{\circ}/s$ (automatyczna) lub odpowiednio $1,2^{\circ}/s$ i $1^{\circ}/s$ (ręczna).

Używane są dwa rodzaje pocisków:

- przeciwlotniczy ZS-62 z radarowym zapalnikiem zbliżeniowym AR-67
- odłamkowo-zapalający OF-62 z zapalnikiem uderzeniowym WG-67

Masa ładunku wybuchowego: 400 g (oba pociski), masa ładunku prochowego – 3,055 kg. Pociski wyposażone są w samoliquidator, ograniczający donośność do ok. 11 000 m.

Dane taktyczno-techniczne

- kaliber: 76,2 mm
- długość lufy: 59 kalibrów (L/59)
- ilość luf: 2
- kąt podniesienia: -10° $+85^{\circ}$
- szybkostrzelność: 90-107 strzałów/min (na jedną lufę)
- masa pocisku: 5,9 kg
- masa naboju: 12,4 kg
- prędkość wylotowa: 980 m/s
- donośność:
 - pozioma: 15,7 km (inne publikacje: 11 km)
 - pionowa: 11 km (inne publikacje: 13 km lub efektywna 7 km)